

NVO Handreiking informatie verstrekken en onderzoek doen in een juridisch kader

Praktische beroepsethische en juridische informatie voor (ortho)pedagogen over contacten met advocaten, gecertificeerde instellingen, rechtbanken, politie, justitie en de Raad voor de Kinderbescherming

Voorwoord

Tijdens NVO bijeenkomsten en bij de beroepsethische helpdesk van de NVO blijkt dat er bij (ortho) pedagogen veel vragen leven over het professioneel handelen in een juridisch kader. Deze handreiking geeft antwoord op veel gestelde vragen o.a. over het verstrekken van informatie en het doen van onderzoek in opdracht van een advocaat, de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK), een gecertificeerde instelling of een rechtbank. De handreiking gaat ook in op het verstrekken van informatie aan politie en justitie en op het optreden als getuige of deskundige in een juridische procedure.

De informatie in deze handreiking is gebaseerd op de NVO Beroepscode die voor alle NVO (ortho) pedagogen van toepassing is en eveneens voor pedagogen die geen lid zijn van de NVO maar wel BIG- of SKJ geregistreerd zijn. Ook de relevante uitspraken van de NVO tuchtcolleges zijn in de tekst verwerkt. Dat de (ortho)pedagoog de NVO Beroepscode volgt, is voor cliënten en externe opdrachtgevers van belang omdat daardoor duidelijk is dat de (ortho)pedagoog volgens de normen van de beroepsgroep werkt en daarop ook (tuchtrechtelijk) kan worden aangesproken.

Deze handreiking is grotendeels opgebouwd uit casuïstiek uit de praktijk. Maar eerst worden enige algemene opmerkingen gemaakt die altijd gelden als (ortho)pedagogen informatie aan derden verstrekken.

Als niet uitdrukkelijk anders wordt vermeld, wordt in deze handreiking met de term 'ouder(s)' bedoeld op de *gezaghebbende* ouder(s).

Inhoudsopgave

Voorwoord	2	Gecertificeerde instelling	9
Algemeen	4	14. Welke algemene zorgvuldigheidseisen gelden er bij het verstrekken van informatie aan de gezinsvoogd die de ondertoezichtstelling uitvoert ⁹ , gelet op zijn specifieke positie? ..	9
Vragen en antwoorden	6	15. Informeren van de gezinsvoogd op zijn verzoek?	9
Advocaat	6	16. Informeren van de gezinsvoogd op eigen initiatief	10
1. Welke specifieke zorgvuldigheidsregels gelden er bij het verstrekken van informatie aan een advocaat, gelet op zijn positie?	6	17. Informatie verstrekken aan de gezinsvoogd over de ouders	10
2. Feitelijke informatie verstrekken aan een advocaat over de hulp die geboden wordt	6	18. Informatie verstrekken over een pleegouder aan de gezinsvoogd	10
3. Een diagnose verstrekken aan een advocaat	6	19. Blokkeringsrecht ouders versus informatieplicht gezinsvoogd	10
4. Diagnostiek verrichten op verzoek van een advocaat	6	Rechter	10
5. Beoordelen opvoedkwaliteiten van een ouder op verzoek van een advocaat	7	20. Als getuige optreden in een rechtszaak	10
6. Oordeel geven over het (on)gewenst zijn van omgang tussen ouder en kind	7	21. Als deskundige optreden in een rechtszaak	11
7. Op verzoek van een advocaat als deskundige in een rechtszaak optreden	7	22. In een rechtszaak als begeleider van een cliënt optreden	11
8. Cliënt brengt zijn advocaat mee naar een gesprek	7	Politie en openbaar ministerie	12
Raad voor de Kinderbescherming (RvdK)	8	23. Welke specifieke zorgvuldigheidseisen gelden er bij het verstrekken van informatie aan politie en justitie, gelet op de positie van politie en justitie?	12
9. Welke specifieke zorgvuldigheidseisen gelden er bij het verstrekken van informatie aan de RvdK, gelet op de positie van de RvdK?	8	24. Aangifte doen van een strafbaar feit dat de cliënt heeft gepleegd	12
10. Zonder toestemming informeren van de RvdK	8	25. Aangifte doen als een cliënt een strafbaar feit tegen mij pleegt	12
11. Toestemming vragen voor het informeren van de RvdK	8	26. Informatie over een cliënt verstrekken aan de politie	12
12. Meldrecht t.o.v. de RvdK in geval van onderzoek naar gezag en omgang of in een strafzaak	9	27. De politie wil niet dat ik mijn cliënt benader om toestemming te vragen	13
13. Betekenis NVO beroepscode voor (ortho)pedagogen die werkzaam zijn bij de RvdK	9	28. In beslag nemen van een cliëntdossier	13

Algemeen

Wel of geen behandelaar

Bij de vraag of u wel of geen informatie kunt verstrekken, is soms uw positie als (ortho)pedagoog van belang. U wordt gezien als behandelaar van de cliënt, als u op enigerlei wijze hulp, behandeling, begeleiding, zorg, of ondersteuning biedt aan de cliënt of aan een van de leden van het cliëntsysteem, of als u als (ortho)pedagoog betrokken bent bij de cliënt omdat u aan een of meer van zijn zorgverleners (werk)begeleiding of supervisie biedt. U wordt ook gezien als behandelaar als uw behandelrelatie is afgesloten maar als u om informatie wordt gevraagd die u in verband met de behandelrelatie hebt vastgelegd.

Verklaring

Als u als (ortho)pedagoog een behandelrelatie hebt, of hebt gehad, met een cliënt en/of met een van de gezaghebbende ouders van de cliënt, kunt u geen verklaring afleggen omdat het voor een dergelijke verklaring noodzakelijk is dat u een onafhankelijke positie hebt. Bovendien dient een verklaring een ander doel dan de behandeling. Kenmerkend voor een verklaring is dat deze, naast feitelijke informatie, ook een mening of een oordeel bevat om bijvoorbeeld in te zetten in een juridische procedure, of bij de aanvraag van een voorziening of verstrekking.

U kunt wel feitelijke informatie uit het dossier verstrekken. Daarbij dient u zich echter wel te realiseren in welke context uw informatie zal worden gebruikt. Informatie die wat u betreft feitelijk van aard is, kan bijvoorbeeld in een strijd tussen ouders worden opgevat als een (onafhankelijke) verklaring van een deskundige. In dat geval dient u zich daarvan te onthouden.

Toestemming

Als u toestemming van uw cliënt nodig hebt voor het verstrekken van informatie, dan legt u uw cliënt eerst uit aan wie u informatie wilt geven, wat het doel daarvan is en welke informatie u precies wilt verstrekken. Pas als u deze informatie hebt gegeven, vraagt u uw cliënt om toestemming voor de verstrekking.

Is uw cliënt nog geen twaalf jaar oud, dan vraagt u toestemming aan zijn gezaghebbende ouder(s) of aan zijn voogd als de cliënt geen gezaghebbende ouders heeft.

Heeft de informatie die u wilt verstrekken niet alleen betrekking op uw cliënt maar ook op zijn ouder(s) of op de gezinssituatie, dan vraagt u, ook al is de cliënt twaalf jaar of ouder, ook aan hen toestemming.

Ook een mondeling, of via e-mail gegeven toestemming is geldig. Van belang is in dat geval dat u deze toestemming zorgvuldig vastlegt zodat uit uw aantekeningen blijkt wie waarvoor toestemming heeft

gegeven en wanneer dit is gebeurd. Een dergelijke aantekening wordt ook door klachtencommissies en tuchtcolleges gezien als het 'bewijs' dat de cliënt toestemming heeft gegeven.

Zorgvuldig informatie verstrekken

Als u besluit om informatie te verstrekken dan dient u dit zorgvuldig te doen. Zorgvuldig wil zeggen dat u:

- *Uitsluitend antwoord geeft op de vragen die u gesteld worden en niet meer informatie verstrekt dan voor het beantwoorden van de vragen nodig is;*
- *De vragen volledig beantwoordt, door niet alleen negatieve of positieve informatie over de cliënt te verstrekken maar alle informatie waarover u beschikt, voor zover nodig voor het beantwoorden van de vragen die u gesteld zijn;*
- *De bron noemt als u - met toestemming van deze bron - informatie verstrekt die van een ander afkomstig is;*
- *Feiten van meningen of oordelen scheidt;*
- *Alleen een mening of oordeel geeft als dit expliciet aan u is gevraagd én voor zover de behandeling daar op is of was gericht.*

Dossiervorming

Leg de informatieverstrekking vast in het cliëntdossier, zodat daaruit blijkt:

- *Wie u om informatie heeft gevraagd en wat het doel daarvan was;*
- *Of u toestemming van de cliënt hebt gevraagd en gekregen voor de informatieverstrekking;*
- *Welke informatie u hebt verstrekt en wanneer dit is gebeurd.*

Rapportage / onderzoeksverslag

Aan het verslag van een onderzoek worden minimaal de volgende eisen gesteld¹:

- *Het verslag vermeldt de feiten, omstandigheden en bevindingen waarop het berust;*
- *Het verslag geeft blijk van een geschikte methode van onderzoek om de voorgelegde vraagstelling te beantwoorden;*
- *In het verslag wordt op inzichtelijke en consistente wijze uiteengezet op welke gronden de conclusies van het verslag steunen;*
- *Het verslag vermeldt de bronnen waarop het berust, daaronder begrepen de gebruikte literatuur en de geconsulteerde personen;*
- *De (ortho)pedagoog blijft binnen de grenzen van zijn deskundigheid.*

Meer informatie kunt u vinden in andere documenten van de NVO zoals: de NVO Beroepscode, de NVO Handreiking diagnostisch onderzoek en de Handreiking voor (ortho)pedagogen in het onderwijs. Zie ook de veelgestelde vragen '[Beroepscode en tuchtrecht](#)' op de website van de NVO.

¹ Zie art. 37 NVO Beroepscode.

Vragen en antwoorden

Advocaat

1. Welke specifieke zorgvuldigheidsregels gelden er bij het verstrekken van informatie aan een advocaat, gelet op zijn positie?

- Verstrek de informatie schriftelijk;
- Verstrek de informatie die de advocaat vraagt bij voorkeur aan de cliënt of aan zijn ouders, zodat zij zelf kunnen bepalen of de informatie wordt doorgezonden aan de advocaat;
- Indien u de informatie rechtstreeks aan de advocaat verstrekt, vraag vooraf uitdrukkelijk een akkoord van de cliënt en/of zijn ouders;
- Leg de verstrekte informatie en het akkoord van de cliënt en/of zijn ouders vast in uw dossier.

2. Feitelijke informatie verstrekken aan een advocaat over de hulp die geboden wordt

U biedt hulp aan een achtjarig meisje. De advocaat van de (gescheiden) moeder van het meisje vraagt u om een briefje te schrijven waaruit blijkt dat het meisje sinds enige maanden door u behandeld wordt in verband met haar gedragsproblemen. De advocaat wil dit briefje inzetten in de juridische procedure waarin de vader van de rechtbank vraagt of zijn dochter voortaan bij hem mag wonen. De advocaat wil o.a. met uw briefje aantonen dat moeder 'een goede moeder' is en dat het meisje bij haar voldoende zorg krijgt.

Ook al bent u behandelaar van het meisje, deze informatie kunt u in beginsel verstrekken omdat er geen verklaring van u wordt gevraagd maar feitelijke informatie. Als moeder gezaghebbende is, heeft ze tot haar dochter 16 jaar oud is recht op inzage in het dossier van het meisje. De advocaat van moeder kan, in haar opdracht, om inzage en afschrift verzoeken want de advocaat moet worden gezien als de vertegenwoordiger van moeder. Voordat u informatie verstrekt is het verstandig om contact te zoeken met de moeder om te horen of de informatieverstrekking inderdaad de bedoeling is. Is dit het geval dan kunt u op het verzoek van de advocaat ingaan onder de voorwaarde dat u zich beperkt tot feitelijke informatie: de datum waarop de behandeling is gestart, het doel van de behandeling en het aantal sessies dat u inmiddels hebt gehad met het meisje.

3. Een diagnose verstrekken aan een advocaat

U biedt hulp aan een elfjarige jongen vanwege zijn gedragsproblemen. De advocaat van de ouders vraagt u

om een verklaring waarin u de bevindingen vastlegt van de diagnostiek die u hebt gedaan bij de start van de hulp aan de jongen. De advocaat wil deze verklaring gebruiken in een juridische procedure tegen de gemeente over de weigering om voor de jongen een PGB af te geven.

U hebt een behandelrelatie met de jongen en in dat kader hebt u diagnostiek bij hem uitgevoerd. Omdat u behandelaar bent, kunt u niet optreden als onafhankelijk deskundige en een verklaring opstellen met het oog op een eventueel recht op een PGB. Dat dient te gebeuren door een onafhankelijke professional. Een verklaring bevat behalve feitelijke informatie over de behandeling ook een oordeel dat kan worden ingezet in een juridische procedure, of dat antwoord geeft op de vraag of iemand in aanmerking komt voor een voorziening of verstrekking. Maar wat wel kan, is een afschrift van een aantal stukken uit het dossier van de jongen verstrekken aan de advocaat. De advocaat treedt immers op namens de ouders die recht op inzage en afschrift van het dossier van hun kind hebben. De advocaat kan deze stukken gebruiken in de juridische procedure die hij namens de ouders voert. Van belang is dat u zich beperkt tot het verstrekken van het afschrift van de stukken uit het dossier en geen extra tekst daaraan toevoegt waarin u in gaat op het al dan niet recht hebben op een PGB.

4. Diagnostiek verrichten op verzoek van een advocaat

Een advocaat van een moeder vraagt u om een diagnostisch onderzoek bij een 14 jarige jongen te verrichten. De advocaat wil de informatie uit uw onderzoek gebruiken in een juridisch conflict tussen de ouders over gezag en omgang.

Een verzoek van een advocaat van een moeder, dient u te beschouwen als een verzoek namens de moeder gedaan. Op de eerste plaats is van belang of u een behandelrelatie met de jongen of met een van de ouders hebt, of hebt gehad. In dat geval kunt u geen verklaring over hem afgeven. Bent u geen behandelaar dan zou u in kunnen gaan op het verzoek dat de advocaat van de moeder doet indien u meent dat de belangen van de jongen gediend zijn met uw onderzoek. Voor dit onderzoek hebt u de toestemming nodig van beide gezaghebbende ouders en van de jongen. Zij mogen ook alle drie gebruik maken van het zogeheten blokkeringsrecht². Dit wil zeggen dat zij, nadat ze kennis hebben genomen van de inhoud van uw onderzoeksverslag, kunnen beslissen dat het onderzoek niet aan de advocaat of aan derden bekend wordt gemaakt en daarmee niet in de procedure kan worden ingezet.³

² Zie art. 40 NVO Beroepscode.

³ In bijzondere situaties kan een (ortho)pedagoog voorbijgaan aan het blokkeringsrecht van de jeugdige en/of zijn ouders. Zie daarvoor artikel 40 van de NVO Beroepscode en de NVO Handreiking diagnostisch onderzoek.

5. Beoordelen opvoedkwaliteiten van een ouder op verzoek van een advocaat

U biedt hulp aan twee zussen (8 en 10 jaar) die veel last hebben van de heftige meningsverschillen tussen de gezaghebbende ouders o.a. over de omgang van de vader met de meisjes. Uit wat de meisjes u vertellen, hebt u de indruk dat de vader niet goed voor zijn dochters zorgt als ze bij hem zijn. De meisjes hebben u herhaalde malen verteld dat hun vader drinkt en blowt in hun bijzijn en dat hij vergeet eten te maken. Ook zeggen de meisjes dat zij vaak alleen in huis zijn 's avonds omdat de vader dan naar de kroeg gaat. De advocaat van de moeder vraagt u om een briefje te schrijven waarin u wat u hebt gehoord van de meisjes opschrijft zodat duidelijk wordt dat de omgang met de vader schadelijk is voor de meisjes omdat hij niet goed voor ze zorgt.

Er zijn twee redenen waarom u, ondanks uw eigen zorgen over de omgang tussen de vader en zijn dochters, niet in kunt gaan op dit verzoek. Om te beginnen hebt u de informatie alleen 'van horen zeggen'. De advocaat probeert u hierin tegemoet te komen door u voor te stellen dat u in uw verklaring de meisjes letterlijk citeert. Toch is ook dan sprake van een verklaring omdat u door de citaten van de meisjes in te brengen in de procedure, impliciet een oordeel geeft over de opvoedkwaliteiten van de vader zonder dat u zichzelf een zelfstandig oordeel daarover hebt gevormd. Van een (ortho)pedagoog wordt gevraagd dat hij zich realiseert in welke context de verstrekte informatie wordt gebruikt en dat hij zich ervan bewust is welke waarde wordt gehecht aan een verklaring van een (ortho)pedagoog. Door de citaten als verklaring van een (ortho)pedagoog in te zetten, krijgen ze een schijn van onafhankelijkheid en volledigheid, terwijl in feite een onvolledig beeld (want alleen afkomstig van de zussen en alleen over vader) wordt neergezet. De tweede reden waarom u niet kunt voldoen aan het verzoek van de advocaat, is dat u een behandelrelatie hebt met de meisjes. In het kader van deze relatie, kunt u geen verklaringen afgeven. U kunt de advocaat verwijzen naar een collega die, indien beide ouders daarmee instemmen, onderzoek zou kunnen doen bij de meisjes.

6. Oordeel geven over het (on)gewenst zijn van omgang tussen ouder en kind

De advocaat uit vraag 5, die u hebt laten weten dat u niet op zijn verzoek in kunt gaan, belt u twee dagen later opnieuw. Nu met het verzoek of u als (ortho)pedagoog, op basis van uw contacten met de meisjes, wilt schrijven dat de omgang schadelijk is voor de meisjes omdat over de omgang zoveel conflicten tussen de ouders ontstaan en dat de meisjes onder deze conflicten lijden. Inhoudelijk bent u het hier helemaal mee eens, maar u vraagt zich af of u dit wel kunt doen.

Ook al staat u helemaal achter de tekst die de advocaat van u vraagt, toch kunt u niet ingaan op zijn verzoek. Want wat de advocaat van u vraagt is een verklaring, want u spreekt een oordeel uit over het al dan niet gewenst zijn van omgang van de meisjes met hun vader. Als behandelaar van de meisjes kunt u deze verklaring niet afgeven omdat u geen onafhankelijke positie inneemt. U kunt de advocaat wel doorverwijzen naar een collega die geen behandelrelatie met de gezinsleden heeft of heeft gehad.

7. Op verzoek van een advocaat als deskundige in een rechtszaak optreden

De advocaat van een vader van een zevenjarig meisje vraagt u om als deskundige op te treden in een rechtszaak. Hij wil graag dat u het meisje enige malen spreekt en verder doet wat nodig is om een verantwoorde uitspraak te kunnen doen in de rechtszaak over het verzoek van de vader om eenhoofdig gezag. U kent het meisje en de ouders niet.

Omdat u geen behandelrelatie hebt met het meisje en haar ouders, zou u in principe in kunnen gaan op het verzoek van de advocaat van de vader, voor zover u meent dat uw optreden als deskundige de belangen van het meisje dienen. U dient dit verzoek te beschouwen als een verzoek gedaan namens de vader. Van belang is dat u de advocaat en de vader duidelijk maakt dat u als onafhankelijk deskundige optreedt en dat u zeker geen garantie kunt geven dat de uitkomsten van uw onderzoek het verzoek om éénhoofdig gezag van de vader zullen ondersteunen. Voor het onderzoek van het meisje hebt u niet alleen de toestemming van de vader maar ook die van de gezaghebbende moeder nodig. Ook hebben beide ouders het blokkeringsrecht. Dit wil zeggen dat zij beiden het recht hebben om, als eerste kennis te nemen van de uitkomsten van het onderzoek en om te bepalen of de advocaat de rapportage mag verkrijgen⁴. Zie tevens het Landelijk Kader Forensische Diagnostiek Jeugd⁵. Dit kader bevat o.a. de eisen die de rechtbank stelt aan rapportages van gedragsdeskundigen⁶.

8. Cliënt brengt zijn advocaat mee naar een gesprek

U hebt een gesprek gepland met een cliënt over een mogelijke vervolg van zijn hulptraject. Tot uw verrassing blijkt de cliënt zijn advocaat mee te hebben genomen. U vraagt zich af hoe u hier op moet reageren.

Op zich staat het een cliënt vrij om zich door iemand te laten ondersteunen, ook door een advocaat. Het is van belang om te horen waarom de cliënt meent dat de aanwezigheid van zijn advocaat nodig is, welk doel hij hiermee wil bereiken. Het is vervolgens aan u om te beslissen of het doel van het gesprek haalbaar is als een derde daarbij aanwezig is. Bij het opstellen van afspraken

⁴ Zie voetnoot 2

⁵ Dit landelijk kader wordt momenteel herzien.

⁶ https://assets-eu-01.kc-usercontent.com/Landelijk_Kader_Forensische_Jeugdzorg.pdf

of een plan voor een traject zal dit veelal mogelijk zijn, bij een hulpverleningsgesprek, waarin de cliënt vrij open wordt geacht te spreken ook over moeilijke zaken en over zijn zorgen en twijfels, zal de aanwezigheid van een derde wellicht zo belemmerend werken dat u moet beslissen dat het gesprek niet in aanwezigheid van de advocaat of van een andere derde kan worden gevoerd.

Is er een gesprek met twee cliënten, bijvoorbeeld met beide gezaghebbende ouders, en brengt een van de ouders een advocaat mee, dan gelden bovenstaande regels ook. Maar dan is de eerste vraag of de andere ouder instemt met de aanwezigheid van de advocaat. Is dat niet het geval, dan kan de advocaat niet aanwezig zijn bij het gesprek met beide ouders.

Raad voor de Kinderbescherming (RvdK)

9. Welke specifieke zorgvuldigheidseisen gelden er bij het verstrekken van informatie aan de RvdK, gelet op de positie van de RvdK?

- Verstrek de informatie bij voorkeur schriftelijk;
- Leg een concept van de informatie die u wilt verstrekken voor aan de jeugdige en/of zijn ouders;
- Zend de jeugdige en/of de ouders een afschrift van de informatie die u aan de RvdK verstrekt;
- Leg de verstrekte informatie vast in het dossier;
- Span u eerst in om toestemming te krijgen voor de informatieverstrekking aan de RvdK, voordat u overweegt gebruik te maken van uw wettelijk meldrecht. Dit meldrecht houdt in dat u ook zonder toestemming van de jeugdige en/of zijn ouders informatie aan de RvdK kunt verstrekken.

10. Zonder toestemming informeren van de RvdK

De RvdK benadert u met een verzoek om informatie over een negenjarige leerling van de school waar u als (ortho)pedagoog werkzaam bent. De RvdK wil in het kader van een onderzoek naar de noodzaak van een ondertoezichtstelling weten hoe de leerling het op school sociaal-emotioneel en cognitief doet. De RvdK laat u weten dat de ouders op geen enkele manier mee willen werken aan het onderzoek van de RvdK en dat ze u ook geen toestemming geven om informatie te verstrekken.

U hebt een wettelijk meldrecht⁷ ten opzichte van de RvdK. Artikel 1:240 van het Burgerlijk Wetboek bepaalt dat ieder die een geheimhoudingsplicht heeft het recht heeft om, ook zonder toestemming van de jeugdige en/of zijn gezaghebbende ouders, informatie aan de RvdK te verstrekken, voor zover deze informatie nodig is voor de wettelijke taken van de Raad zoals adviseren over en indienen van een verzoek tot gezagsbeëindiging, uithuisplaatsing of een

ondertoezichtstelling. Dit betekent dat u, alles afwegend, de RvdK toch de gevraagde informatie kunt verstrekken, ook al ontbreekt de toestemming daarvoor.

U neemt daarbij de volgende zorgvuldigheidsregels in acht:

- U vraagt naar het doel van de verstrekking van informatie en u beoordeelt of dit doel ook op een andere wijze kan worden bereikt;
- Als dit doel niet op een andere wijze kan worden bereikt, zoekt u, voordat u informatie verstrekt, zelf contact met de ouders en/of de jeugdige en spant u zich in om toestemming voor de verstrekking te krijgen. Alleen indien er concrete aanwijzingen zijn dat het contact met de ouders en/of de jeugdige de veiligheid van de ouders, van de jeugdige, van u zelf of van anderen kan bedreigen, kunt u afzien van dit contact;
- Krijgt u geen toestemming, dan beoordeelt u of (het aanzienlijk risico op) ernstige schade die bij de cliënt of bij een ander kan worden beperkt of afgewend door uw spreken, opweegt tegen de belangen die de ouders en/of de jeugdige hebben bij geheimhouding.

11. Toestemming vragen voor het informeren van de RvdK

In het kader van een onderzoek naar de noodzaak van een ondertoezichtstelling vraagt de RvdK u om informatie over uw hulp aan een vijftienjarige jongen. De RvdK wil graag het behandeldoel weten, hoe lang u al hulp biedt en hoe het met de voortgang staat. Ook hoort men graag van u wat u kunt zeggen over de pedagogische kwaliteiten van de beide ouders. Op uw vraag of de RvdK al contact heeft gehad met de jongen en de ouders zegt de RvdK dat zij allen de RvdK toestemming hebben gegeven om informatie bij u op te vragen.

Ook al heeft de RvdK toestemming om u te benaderen, daarmee hebt u nog geen toestemming om informatie te verstrekken. Hierover dient u zelf contact op te nemen met de jongen en de ouders om te beschrijven welke informatie u van plan bent te gaan verstrekken en om daarna daarvoor toestemming te vragen.

NB: Mocht u geen toestemming krijgen, dan kunt u overweegen gebruik te maken van uw meldrecht (zie hierover vraag 10).

Voor wat betreft de vraag van de RvdK naar de pedagogische kwaliteiten van de ouders dient u zich af te vragen of u zich hierover een professioneel oordeel hebt kunnen vormen. U hebt hen geen hulp geboden en uw contacten met hen zullen over het algemeen beperkt zijn geweest. Als u al informatie kunt geven, dan zal dat waarschijnlijk alleen een schets kunnen zijn van de mate van medewerking aan de hulp voor hun zoon en van de contacten die u hierover met hen hebt gehad.

⁷ Zie art. 12 NVO Beroepscode.

12. Meldrecht t.o.v. de RvdK in geval van onderzoek naar gezag en omgang of in een strafzaak

U biedt hulp aan een elfjarige jongen van wie de ouders in een langdurig conflict zijn verwickeld over het gezag en de omgang. Omdat de rechtbank de RvdK heeft gevraagd om advies, wordt u door de RvdK benaderd met de vraag om informatie. De vader geeft hier wel toestemming voor, de moeder niet. De ouders blijven bij hun standpunt, ook nadat u met beiden contact hebt gezocht.

Het meldrecht dat u t.o.v. de RvdK hebt, geldt voor alle taken van de RvdK, ook bij onderzoeken naar gezag en omgang en in strafzaken. U kunt, alles afwegend, informatie verstrekken ook al geeft de moeder u hiervoor geen toestemming. Zie voor de zorgvuldigheidseisen die gelden als u gebruik maakt van uw meldrecht ten opzichte van de RvdK, het antwoord op vraag 10.

13. Betekenis NVO beroepscode voor (ortho)pedagogen die werkzaam zijn bij de RvdK

U bent als (ortho)pedagoog werkzaam bij de RvdK. Een ouder laat u weten dat hij er niet mee akkoord gaat dat uw rapportage naar de rechtbank gaat. De ouder doet een beroep op het blokkeringsrecht⁸ zoals dat in de NVO Beroepscode is opgenomen. U vraagt zich af of deze bepaling in de NVO Beroepscode op uw rapportages voor de RvdK van toepassing zijn.

Als u als (ortho)pedagoog werkzaam bent voor de RvdK, ongeacht of dat op basis van een dienstverband gebeurt, of op basis van een inhuurcontract, dan geldt de NVO Beroepscode alleen voor zover deze zich niet verzet tegen het juridisch kader en de specifieke regels die gelden voor de RvdK. U volgt primair het Kwaliteitskader⁹ en de overige regelgeving die voor de RvdK gelden. Genoemde regelingen van de RvdK maken duidelijk dat ouders wel het recht hebben om een raadsonderzoek eerst te lezen, feitelijke onjuistheden te corrigeren en een reactie op het raadsrapport aan het rapport toe te voegen, maar dat zij geen blokkeringsrecht hebben.

Gecertificeerde instelling

14. Welke algemene zorgvuldigheidseisen gelden er bij het verstrekken van informatie aan de gezinsvoogd die de ondertoezichtstelling uitvoert¹⁰, gelet op zijn specifieke positie?

- Verstrek de informatie bij voorkeur schriftelijk;
- Leg een concept van de te verstrekken informatie voor aan de jeugdige en/ of de ouders;

- Zendt de jeugdige en/of de ouders een afschrift van de informatie die u aan de gezinsvoogd verstrekt;
- Leg de verstrekte informatie vast in het dossier;
- Span u in om toestemming te krijgen voor de informatieverstrekking voordat u overweegt gebruik te maken van uw meldrecht of spreekplicht.

NB: Meldrecht en spreekplicht

- *Meent u zelf dat contact met de gezinsvoogd gewenst is omdat u over informatie beschikt die relevant is voor de uitvoering van de ondertoezichtstelling, dan hebt u een meldrecht. Dit wil zeggen dat u kunt beslissen om ook zonder toestemming van de gezaghebbende ouders, de gezinsvoogd te informeren¹¹. Zie voor de zorgvuldigheidseisen die gelden als u gebruik wilt maken van het meldrecht ten opzichte van de jeugdbeschermer het antwoord op vraag 10.*
- *Als het initiatief niet bij u maar bij de gezinsvoogd ligt, als hij u benadert met een verzoek om informatie, hebt u de wettelijke plicht om deze informatie te verstrekken (spreekplicht) voor zover deze relevant is voor de uitvoering van de ondertoezichtstelling. De zorgvuldigheidseisen zoals geformuleerd in het antwoord op vraag 10 gelden ook in deze situatie. Maar in verband met de spreekplicht die in dit geval ontstaat, is de ruimte voor het maken van een eigen afweging beperkt.*

15. Informeren van de gezinsvoogd op zijn verzoek?

U biedt hulp aan een 13-jarige leerling. De jongen blijkt onlangs onder toezicht te zijn gesteld. Dit hoort u van de maatschappelijk werker die door de gecertificeerde instelling als gezinsvoogd is aangewezen. Deze gezinsvoogd wil graag van u weten hoe het op school met de jongen gaat en welke ondersteuning hij krijgt in het kader van passend onderwijs. Als u zegt dat u het verzoek van de gezinsvoogd met de jongen zult bespreken omdat u zijn toestemming nodig hebt, zegt de gezinsvoogd dat toestemming niet nodig is. De wet verplicht u om antwoord te geven op zijn vragen, zo stelt de gezinsvoogd.

Er geldt inderdaad een informatieplicht voor professionals als de gezinsvoogd om informatie vraagt. Deze verplichting is opgenomen in de Jeugdwet. De informatieplicht geldt ook voor professionals met een beroepsgeheim. De (ortho)pedagoog moet antwoord geven op de vragen die de gezinsvoogd stelt, voor zover deze duidelijk kan maken dat de informatie die hij vraagt nodig is voor de uitvoering van de ondertoezichtstelling. Uiteraard wendt u zich eerst tot de cliënt en/of zijn ouders en tracht u toestemming te krijgen voor het verstrekken van de gevraagde informatie. Maar lukt dat niet, dan bent u verplicht de informatie toch te verstrekken. Zie hierover ook vraag 14.

⁸ Zie art. 40 NVO Beroepscode.

⁹ <https://www.kinderbescherming.nl/documenten/brochures/2021/06/21/kwaliteitskader-rvdK-2021>

¹⁰ In deze handreiking wordt de term 'gezinsvoogd' gebruikt voor de jeugdbeschermer die namens een gecertificeerde instelling een ondertoezichtstelling uitvoert.

¹¹ Zie art. 12 NVO Beroepscode.

16. Informeren van de gezinsvoogd op eigen initiatief

U biedt op school hulp aan een veertienjarige leerling die onder toezicht is gesteld. Omdat u zich ernstige zorgen maakt over het meisje zou u uw zorgen graag willen delen met haar gezinsvoogd. Het meisje wil dit beslist niet hebben. Ze blijft bij haar weigering ook als u daarover nog een aantal keren met haar in gesprek gaat. U vraagt zich af wat u nu te doen staat.

De Jeugdwet biedt professionals met een beroepsgeheim het recht om contact te zoeken met de gezinsvoogd en hem informatie te verstrekken voor zover deze relevant is voor de uitvoering van de ondertoezichtstelling, ook als ze daarvoor geen toestemming krijgen van hun cliënt. Zie hierover ook vraag 14.

17. Informatie verstrekken aan de gezinsvoogd over de ouders

U biedt als (ortho)pedagoog zorg aan een moeder met een verstandelijke beperking. Haar zoon en dochter zijn onder toezicht gesteld en uit huis geplaatst. U kent de kinderen niet. De gezinsvoogd van de kinderen vraagt u om informatie over de moeder omdat hij moet beoordelen of het uitbreiden van de contacten tussen de kinderen en de moeder verantwoord en gewenst is. U wendt zich tot de moeder en vertelt haar welke informatie u de gezinsvoogd zou willen geven. De moeder laat u weten dat ze dit beslist niet wil hebben. Ze verbiedt u ieder contact met de gezinsvoogd.

De informatieplicht ten opzichte van de gezinsvoogd geldt niet alleen voor professionals die beschikken over informatie over de kinderen die onder toezicht zijn gesteld en hun verzorging en opvoeding, maar ook voor professionals die over informatie beschikken over de ouders, voor zover deze informatie van belang is voor de uitvoering van de ondertoezichtstelling. Ondanks de bezwaren van de moeder, bent u verplicht de vragen van de gezinsvoogd te beantwoorden voor zover beantwoording van deze vragen relevant is voor het beoordelen van de mogelijkheid om de contacten tussen de moeder en haar kinderen uit te breiden.

NB: De informatieplicht geldt ook als u een kind in behandeling hebt en de gezinsvoogd u vraagt om informatie over de ouders. Bijvoorbeeld of de ouders de afspraken over de behandeling van het kind regelmatig afzeggen, of hoe zij het kind bejegenen in uw aanwezigheid.

18. Informatie verstrekken over een pleegouder aan de gezinsvoogd

U biedt als (ortho)pedagoog zorg aan een achtjarig meisje en haar grootmoeder / pleegouder. Het meisje is in het kader van een ondertoezichtstelling uit huis geplaatst bij haar grootmoeder. De gezinsvoogd vraagt u om informatie over de opvoeding van het meisje door de grootmoeder / pleegouder. U wendt zich tot de oma, legt haar uit welke informatie de gezinsvoogd wil hebben en vraagt haar toestemming voor

de informatieverstrekking. Oma laat u weten dat zij absoluut geen vertrouwen heeft in de gezinsvoogd en daarom beslist niet wil dat u informatie verstrekt. De gezinsvoogd stelt dat u verplicht bent de gevraagde informatie te verstrekken. U aarzelt of uw spreekplicht ook betrekking heeft op informatie over een pleegouder.

De spreekplicht (en het meldrecht) ten aanzien van de gezinsvoogd in geval van een ondertoezichtstelling betreft niet alleen informatie over de jeugdige en zijn ouders maar ook over de opvoeding en verzorging van de jeugdige. Nu het meisje bij haar oma / pleegouder woont valt informatie over de verzorging en opvoeding van het meisje door haar grootmoeder ook onder (het meldrecht en) de spreekplicht van de (ortho)pedagoog ten opzichte van de gezinsvoogd.

19. Blokkeringsrecht ouders versus informatieplicht gezinsvoogd

U hebt op school diagnostisch onderzoek verricht bij een 11-jarige leerling. De ouders zijn het volstrekt niet eens met de uitkomsten van uw onderzoek. Ze zetten daarom het blokkeringsrecht in waardoor u uw onderzoeksrapport niet hebt kunnen toezenden aan de school. Enige maanden later vraagt de gezinsvoogd van de leerling om het onderzoeksverslag. Uit zijn verhaal is het voor u duidelijk dat de gezinsvoogd voor een goede uitvoering van de ondertoezichtstelling zou moeten kunnen beschikken over de uitkomsten van het onderzoek. U wendt zich tot de ouders die op hun blokkeringsrecht wijzen en u geen toestemming geven voor het verstrekken van (informatie uit) het onderzoeksverslag aan de gezinsvoogd.

U zit als (ortho)pedagoog min of meer klem tussen het recht van de ouders en uw plicht om op verzoek van de gezinsvoogd informatie te verstrekken. De verplichting om de gezinsvoogd te informeren geeft in dergelijke gevallen de doorslag. Ondanks het blokkeringsrecht van de ouders bent u verplicht de gezinsvoogd te informeren. Afhankelijk van wat er aan informatie nodig is voor de uitvoering van de ondertoezichtstelling, verstrekt u hem uit het verslag de voor hem relevante informatie.

Rechter

20. Als getuige optreden in een rechtszaak

Een achtjarige leerling heeft u een aantal malen verteld dat hij door zijn vader geschopt en geslagen wordt als hij niet luistert. Inmiddels loopt er een strafzaak tegen de vader. U wordt als getuige opgeroepen.

Een getuige wordt door de rechtbank opgeroepen omdat hij iets heeft gezien, gehoord of anderszins heeft waargenomen dat voor de rechtszaak van belang is. Wie wordt opgeroepen als getuige is verplicht om in de

rechtszaak te verschijnen. Als uitgangspunt geldt dat getuigen niet alleen moeten verschijnen maar ook naar waarheid de vragen moeten beantwoorden die hen tijdens de rechtszaak worden gesteld. Door het beantwoorden van vragen verbreekt u uw beroepsgeheim. Daarom wendt u zich eerst tot de beide gezaghebbende ouders om hen om toestemming te vragen voor het afleggen van uw getuigenis. Ofschoon u natuurlijk niet precies weet welke vragen u zullen worden gesteld, dient u de ouders zo goed mogelijk te informeren over de aard van de informatie die de rechtbank waarschijnlijk aan u zal vragen, voordat u de gezaghebbende ouders om toestemming vraagt. Krijgt u geen toestemming dan zijn er twee mogelijkheden.

De eerste mogelijkheid: u doet in de rechtszaal een beroep op uw beroepsgeheim omdat u geen toestemming hebt om te spreken. In dat geval is het aan de rechter om te beoordelen of hij dit beroep op uw zwijgplicht honoreert, of dat hij u verplicht om de gestelde vragen te beantwoorden. In dat geval legt u zich neer bij de beslissing van de rechter en geeft u, indien hij dit van u vraagt, naar waarheid antwoord op de gestelde vragen.

NB: Het beroep op uw beroepsgeheim wordt het verschoningsrecht genoemd. Als u als getuige wordt opgeroepen en u overweegt om gebruik te maken van uw verschoningsrecht, is het verstandig om hierover vooraf contact te zoeken met de griffie (secretariaat) van de rechtbank.

De tweede mogelijkheid: u komt, ondanks de weigering van de ouders, tot de conclusie dat u, vanwege zwaarwegende belangen van de jongen, moet spreken. U verbreekt dan op grond van een zogeheten conflict van plichten¹² uw zwijgplicht en u stelt per vraag van de rechtbank vast of u deze dient te beantwoorden gelet op de zwaarwegende belangen van de jongen.

NB: In het geval u in deze casus vragen gaat beantwoorden, is het belangrijk dat u goed vasthoudt aan wat u zelf hebt gehoord of gezien. In dit geval hebt u van de jongen gehoord dat hij wordt geslagen als hij niet luistert. U kunt geen antwoord geven op de vraag wat er feitelijk gebeurd is, want daar bent u niet bij geweest. U kunt wel beschrijven wat u van de jongen hierover hebt gehoord.

21. Als deskundige optreden in een rechtszaak

De rechtbank verzoekt u om te onderzoeken of, en zo ja hoe de omgang tussen een vader en zijn twaalfjarige dochter weer opgestart kan worden en daarover als deskundige aan de rechtbank te rapporteren.

Een deskundige wordt door de rechtbank opgeroepen vanwege zijn specifieke expertise op een bepaald terrein. Wie als deskundige optreedt, wordt geacht de rechtbank

op basis van zijn expertise onafhankelijk te informeren. U kunt alleen ingaan op een verzoek om als deskundige op te treden als u geen behandelrelatie hebt of hebt gehad met het meisje en/of met de gezaghebbende ouders, omdat u als deskundige onafhankelijk dient te zijn. U kunt het onderzoek alleen uitvoeren als de dochter en de gezaghebbende ouders daarmee instemmen. Uiteraard gaat u ook alleen in op het verzoek als u zichzelf bekwaam acht om het onderzoek uit te voeren en daarover te rapporteren. De uitkomsten van uw onderzoek bespreekt u eerst met het meisje en haar ouders voordat u daarover schriftelijk of mondeling rapporteert aan de rechtbank. Zij hebben het blokkeringsrecht¹³. Dit wil zeggen dat zij kunnen beslissen dat de rapportage niet mag worden toegezonden of anderszins bekend mag worden gemaakt aan de opdrachtgever. De NVO Beroepscode biedt de (ortho)pedagoog de ruimte om te beslissen dat het toekennen van het blokkeringsrecht, vanwege zwaarwegende belangen van een cliënt, in strijd is met de zorg van een goed (ortho)pedagoog. In geval van onderzoek in opdracht van de rechtbank hebben ouders en cliënten geen blokkeringsrecht.¹⁴

NB: Het meisje en haar ouders hebben, ook als het blokkeringsrecht niet wordt toegekend, het recht om een eigen verklaring aan het rapport toe te voegen en/of om feitelijke onjuistheden te (laten) corrigeren, voordat het rapport aan de opdrachtgever wordt toegezonden.¹⁵

Het Landelijk Kader Forensische Diagnostiek Jeugd bevat o.a., de eisen die de rechtbank stelt aan rapportages van gedragsdeskundigen.¹⁶

22. In een rechtszaak als begeleider van een cliënt optreden

U begeleidt op zijn verzoek een jeugdige cliënt die als verdachte van een strafbaar feit in de rechtbank moet verschijnen. Halverwege de zitting wendt de rechter zich tot u met de vraag wat de oorzaken kunnen zijn van bepaald gedrag van de cliënt.

Door de vraag van de rechter te beantwoorden, zou u twee verschillende rollen in de zitting vervullen: die van begeleider van de cliënt en die van getuige of deskundige. Die rollen zijn niet verenigbaar. Als u als begeleider meegaat, dient u zich bij die rol te houden. Deze rol bestaat uit het ondersteunen van de verdachte. Als u als begeleider meegaat, is het verstandig hierover vooraf met de griffie contact te hebben zodat men weet wat uw rol is en dat aan u geen vragen kunnen worden gesteld die verder gaan dan uw begeleidende rol. Zouden u ter plekke toch vragen worden gesteld, alsof u een onafhankelijke getuige of deskundige bent, dan moet u wijzen op uw rol van begeleider.

¹² Zie art. 13 NVO Beroepscode.

¹³ Zie art. 40 NVO Beroepscode.

¹⁴ Zie art. 40 NVO Beroepscode.

¹⁵ Zie art. 36 NVO Beroepscode.

¹⁶ https://assets-eu-01.kc-usercontent.com/Landelijk_Kader_Forensische_Jeugdzorg.pdf

Politie en openbaar ministerie

23. Welke specifieke zorgvuldigheidseisen gelden er bij het verstrekken van informatie aan politie en justitie, gelet op de positie van politie en justitie?

- Verstrek de informatie bij voorkeur schriftelijk;
- Leg een concept van de te verstrekken informatie voor aan de jeugdige en/of de ouders;
- Zendt de jeugdige en/of de ouders een afschrift van de informatie die u aan politie of justitie verstrekt;
- Leg de verstrekte informatie vast in het dossier;
- Overleg vooraf met de politie of het, in verband met de veiligheid van de betrokkenen en die van u zelf en in verband met de voortgang van de strafzaak, mogelijk is om contact te hebben met de jeugdige en de ouders over de informatieverstrekking. Adviseert men u dringend om geen contact te hebben, vraag dan om een schriftelijke bevestiging van de politie dat men u dit geadviseerd heeft waarbij ook de functie van degene die dit advies aan u gaf wordt vermeld;
- Span u, indien contacten mogelijk zijn, in om toestemming te krijgen voor de informatieverstrekking voordat u overweegt of u, ondanks het ontbreken van toestemming, op basis van een conflict van plichten, toch informatie verstrekt.

24. Aangifte doen van een strafbaar feit dat de cliënt heeft gepleegd

U werkt als (ortho)pedagoog in een instelling waar meerderjarige cliënten verblijven met een verstandelijke beperking en een gedragsstoornis. U hoort van een vrouwelijke bewoner dat een van de mannelijke bewoners regelmatig aan haar billen en haar borsten zit, terwijl ze dit beslist niet wil hebben. Later blijkt dat deze bewoner meer vrouwelijke bewoners aanrandt, dit wil zeggen tegen hun wil aanraakt en betast. In een gesprek met u heeft hij zijn gedrag toegegeven. Uiteraard worden er in uw team acties uitgezet om de vrouwen te beschermen en het gedrag van de man te stoppen. Maar de vraag rijst ook of de instelling verplicht is om aangifte te doen van de aanrandingen door de mannelijke bewoner. Als u de politie daarover belt, wordt gezegd dat ieder die kennis heeft van een strafbaar feit verplicht is om aangifte te doen.

Dit wordt in politiekringen wel vaker gezegd, maar het is niet juist. Ieder die weet (of redelijkerwijs vermoedt) dat er een strafbaar feit is gepleegd, heeft het recht om daarvan aangifte te doen, maar er geldt geen algemene aangifteplicht. Een verplichting tot het doen van aangifte geldt alleen bij levensdelicten zoals moord en doodslag, voor misdrijven die een bedreiging vormen voor de veiligheid van de staat en voor verkrachting.¹⁷ In deze casus is van deze misdrijven geen sprake, er geldt dus geen aangifteplicht. Of u gebruik maakt van uw recht om aangifte te doen, is

afhankelijk van een aantal factoren. Het is goed om daarbij te bedenken dat het doen van aangifte betekent dat de cliënt zal worden vervolgd en dat u uw beroepsgeheim verbreekt. Dit betekent dat er zwaarwegende redenen moeten zijn om aangifte te doen, zoals bijvoorbeeld het beschermen van de vrouwelijke medebewoners tegen concrete en reële bedreigingen. Als u er als instelling niet in slaagt om het gedrag van de man te stoppen, zou u tot de afweging kunnen komen dat de veiligheid van de kwetsbare vrouwelijke bewoners tot aangifte noodzaakt omdat er een concreet en reëel risico bestaat op herhaling.

NB: Als u meent dat aangifte moet worden gedaan, kunt u eerst nog de cliënt aansporen om dit (binnen een bepaalde termijn) zelf te doen, al dan niet met uw ondersteuning, voordat u of uw instelling aangifte gaat doen.

25. Aangifte doen als een cliënt een strafbaar feit tegen mij pleegt

Een vader van een jeugdige wordt tijdens een gesprek zo boos op u dat hij u bedreigt met geweld: 'Ik weet naar welke school je kinderen gaan, die zie je morgenavond niet meer terug'. De vader staat in de instelling waar u werkt als agressief bekend. U vraagt zich af of u in verband met uw beroepsgeheim aangifte mag doen van deze serieuze en concrete bedreiging.

Ook al hebt u een beroepsgeheim, u kunt aangifte doen als er strafbare feiten tegen u of uw instelling worden gepleegd, zoals bijvoorbeeld gebruik van geweld, dreigen met geweld of vernielen van het gebouw of de goederen in het gebouw. Politie, justitie en hulpverlening hebben hierover in 2017 afspraken gemaakt met als motto 'Veilige Publieke Taak' om zo het geweld tegen hulpverleners tegen te gaan. Als uitgangspunt geldt dat altijd aangifte wordt gedaan van geweld tegen hulpverleners. Afgesproken is in dat kader ook dat u bij de aangifte als adres niet uw woonadres maar het adres van de instelling kunt opgeven.

NB:

- Het is gebruikelijk dat een leidinggevende of een lid van het management u bij deze aangifte vergezelt.
- Het is mogelijk om een afspraak te maken bij de politie om aangifte te doen, dit voorkomt wachttijd.

26. Informatie over een cliënt verstrekken aan de politie

De politie vraagt u om informatie over een van de leerlingen van de school waar u werkt. U hebt met deze 15-jarige leerling in het kader van een ondersteuningstraject de laatste maanden een serie gesprekken gevoerd. De leerling wordt verdacht van zware mishandeling van een kleuter in een speeltuin. De politie wil in het kader van het onderzoek van u weten of de leerling met u over deze zaak heeft gesproken.

¹⁷ Een uitzondering op de aangifteplicht voor deze misdrijven geldt voor zogeheten verschoningsgerechtigden. Dat zijn in ieder geval de arts, de advocaat en de geestelijke verzorger. Of andere beroepskrachten met een beroepsgeheim ook een beroep op dit verschoningsrecht kunnen doen, wordt van geval tot geval beoordeeld.

De politie doet een dringend beroep op u om informatie te verstrekken want de zaak zit muurvast.

Er bestaat geen meldrecht of informatieplicht voor het verstrekken van informatie aan de politie. Dit betekent dat voor het beantwoorden van vragen van de politie de 'gewone' regels van het beroepsgeheim gelden. Verstrekken van informatie is mogelijk op basis van toestemming van de leerling. Over de vraag of u contact kunt hebben met de leerling om hem om toestemming te vragen, overlegt u met de politie. Want het zou kunnen zijn dat u door dit contact de strafzaak verstoort. Is contact mogelijk dan vraagt u hem om toestemming.

Krijgt u geen toestemming, of is het vragen van toestemming niet mogelijk, dan kunt op grond van een zogeheten conflict van plichten¹⁸ besluiten om informatie te verstrekken. Dit betekent dat u vanwege (het aanzienlijk risico op) ernstige schade bij de leerling of bij anderen, besluit, ondanks het ontbreken van toestemming, informatie aan de politie te verstrekken. In de afweging van alle belangen, staan de belangen die uw cliënt heeft bij de informatieverstrekking voorop, al is het denkbaar dat u belangen van anderen zwaarder weegt. Bijvoorbeeld als uw cliënt een reële en concrete bedreiging vormt voor de veiligheid van (kwetsbare) anderen en het verstrekken van informatie aan de politie er toe kan leiden dat zij worden beschermd.

NB: Informatie die u de politie verstrekt kan ook ontlastend zijn. Bijvoorbeeld als uit uw informatie blijkt dat uw cliënt het feit niet gepleegd kan hebben omdat hij op een bepaald tijdstip elders met u in gesprek was.

27. De politie wil niet dat ik mijn cliënt benader om toestemming te vragen

De politie vraagt u om informatie over een vader aan wie u opvoedondersteuning biedt. Als u de politie zegt dat u eerst contact daarover wilt hebben met de vader, deelt de politie u mede dat men niet wil dat u contact hebt met de vader. Als u hem laat weten dat de politie navraag naar hem heeft gedaan, dan zal dit het politieonderzoek ernstig belemmeren.

Deze informatie dient u serieus te nemen. Het betekent voor u dat u voor de keus staat om geen informatie te geven, of informatie te verstrekken op grond van een conflict van plichten, zoals bij vraag 26 beschreven. Om hierover een besluit te nemen, hebt u meer informatie van de politie nodig zodat u weet welke informatie van u wordt gevraagd en met welk doel dit gebeurt. Op basis van die informatie kunt u alle belangen tegen elkaar afwegen en tot een besluit komen.

28. In beslag nemen van een cliëntdossier

De politie overhandigt u een bevel van het Openbaar Ministerie (de officier van justitie) tot inbeslagneming van het dossier van een cliënt van u. Het gaat om een meisje van zes jaar aan wie u al enige tijd hulp biedt. Aan u wordt gevraagd het elektronisch dossier over te zetten op een stick, of een uitdraai van het dossier te maken en de stick of de papieren te overhandigen aan de politie. Op uw vraag waarom politie en justitie het dossier in beslag nemen, vertelt men u dat de ouders worden verdacht van langdurige mishandeling van hun dochter.

De afgifte van een dossier is een vorm van informatie verstrekken over uw cliënt aan politie en justitie. U verbreekt daarmee uw beroepsgeheim. Bovendien hebt u geen regie meer over wat wel en niet aan politie en justitie wordt verstrekt als het gehele dossier in beslag wordt genomen. U zou om te beginnen kunnen vragen of de officier van justitie een aantal concrete vragen aan u wil stellen zodat u een afweging kunt maken of en zo ja welke informatie u verstrekt. Wil men niet op dit verzoek ingaan, dan wordt meestal de volgende werkwijze gevolgd:

- U maakt duidelijk dat u vanwege uw beroepsgeheim het dossier niet af wenst te geven;
- Dringt men toch aan op afgifte van het dossier, dan stopt u een uitdraai van het dossier in een envelop en deze geeft u verzegeld mee;
- U maakt meteen nadat u de envelop hebt overhandigd schriftelijk bezwaar (beklag) tegen deze inbeslagneming bij de rechter-commissaris. Gevolg van dit beklag is dat het dossier in bewaring wordt gegeven bij de rechter-commissaris totdat hij uw beklag heeft behandeld en daarop heeft beslist.

Op die manier bereikt u dat een rechter eerst over de afgifte van het dossier moet beslissen, voordat uw dossier in de strafzaak kan worden gebruikt. Beslist de rechtbank dat politie en justitie het dossier mogen gebruiken, dan wordt vaak een onafhankelijk gedragswetenschapper gevraagd om het dossier te lezen en de vragen die politie en justitie hebben op basis van het dossier te beantwoorden. Zo wordt voorkomen dat het gehele dossier onderdeel uit gaat maken van de strafzaak.

NB:

- *Verzegelen van een uitdraai van het dossier kunt u bijvoorbeeld doen door een handtekening en plakband dwars over de sluiting van de envelop te plaatsen.*
- *In de meeste instellingen is het gebruikelijk om over contacten met politie en justitie vooraf te overleggen met de leidinggevende en/of de jurist.*

¹⁸ Zie art. 13 NVO Beroepscode.

November 2021

*Copyright © 2021 NVO Nederlandse
Vereniging van Pedagogen en
Onderwijskundigen*

*Niets uit deze handreiking mag worden
verveelvoudigd, opgeslagen of in een
geautomatiseerd gegevensbestand, of
openbaar gemaakt, in enige vorm of op
enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch
door fotokopieën, zonder voorafgaande
toestemming van de NVO.*

*Churchillaan 11
3527 GV Utrecht*

(030) 232 24 07

*info@nvo.nl
www.nvo.nl*